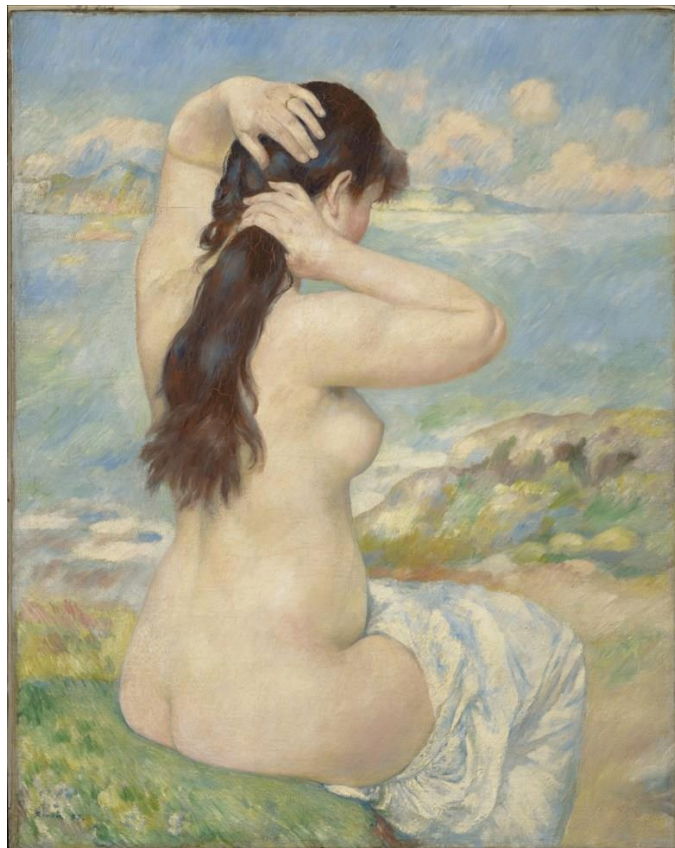

Cele mai controversate nuduri din istoria artei – de Sarah Rose Sharp

Lumea artei nu iubește nimic mai mult decât nuditatea sau polemicile - cu excepția, bineînțeles, a nudității și a polemicilor. Din punct de vedere istoric, figura nud ca subiect a fost un subiect de bătaie atât timp cât a fost un element de bază al artei plastice. Iată câteva momente de controversă legate de nud în istoria artei.

Dacă e să dăm crezare istoriei artei, majoritatea femeilor își petreceau timpul fie zburdând goale prin păduri, fie scăldându-se goale în izvoare, fie zăbovind goale prin budoarele lor. Dar, la vremea sa, "Venus din Urbino" (1534) a lui Titian a stârnit o mare controversă prin reprezentarea zeiței într-un cadru mult prea cotidian. Femeilor goale le era permis să se reculegă în peisaje mitice, dar în propriile dormitoare, aceasta prezenta o afișare prea francă a sexualității. În mod ironic, acest tablou a fost comandat pentru a celebra căsătoria ducelui de Camerino Guidobaldo II della Rovere cu Giulia da Varano, iar Titian a inclus multe simboluri ale fidelității, cum ar fi câinele încolăcit la picioarele femeii, care reprezintă loialitatea, buchetele din mâna ei, care reprezintă dragostea, și servitorii din fundal

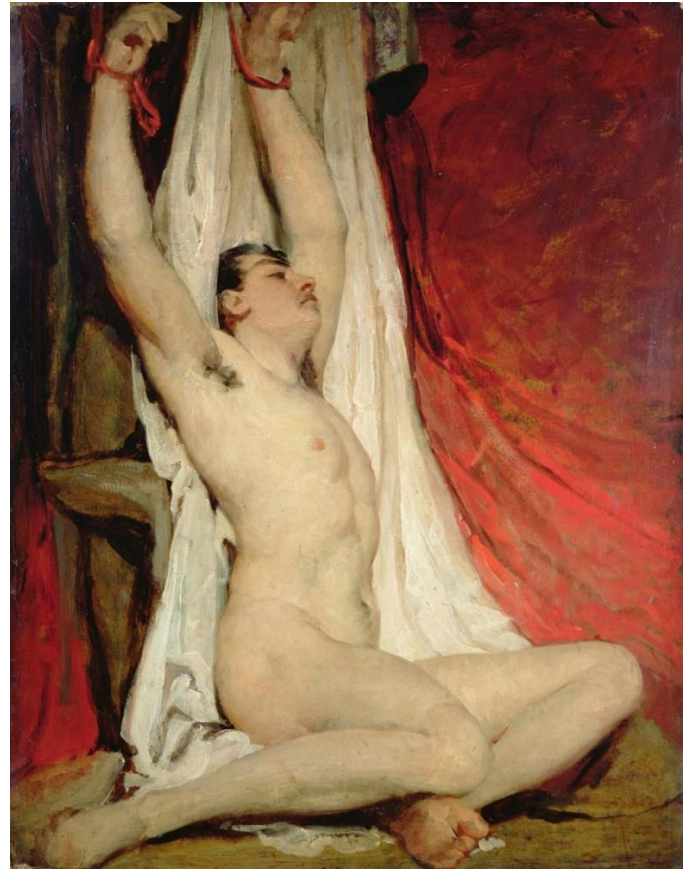
Renoir

care privesc prin trusoul ei, care ar putea simboliza maternitatea. Cu toate acestea, a ridicat totuși sprâncene la vremea sa și, chiar și secole mai târziu, Mark Twain a fost atât de ofensat de acest tablou încât l-a recenzat astfel în relatarea sa de călătorie nonficțională, *A Tramp Abroad* (1880): "Puteți să vă bucurați de cea mai murdară, cea mai josnică, cea mai obscenă imagine pe care o are lumea - Venus a lui Titian. Nu este vorba de faptul că este goală și întinsă pe un pat - nu, este vorba de atitudinea unuia dintre brațe și palma lui".

Francisco de Goya, "The Naked Maja" (1795–1800)

William Etty, "Male Nude, with Arms Up-Stretched" (1828–1830)

Această pictură, prima dintre cele două lucrări aproape identice ale lui Francisco de Goya care o au ca subiect pe nenumita "La Maja" (argou spaniol pentru o femeie de rând cu stil), a provocat o indignare absolută în societatea spaniolă. Nuditatea nejustificată a subiectului titular al picturii a fost suficient de controversată încât oamenii i-au cerut artistului să picteze haine peste figură. Goya a refuzat categoric să facă acest lucru, alegând în schimb să picteze un duplicat cu o diferență esențială. "La maja vestida" ("La maja îmbrăcată") a fost pictată între 1800 și 1807 și prezintă același subiect în aceeași postură, de data aceasta îmbrăcat în moda de stradă modernă a vremii. Chiar și această versiune a fost controversată, nu doar pentru stilul punk al subiectului, ci și pentru că La Maja semăna foarte mult cu Ducesa de Alba, o prietenă (și un posibil interes amoros) a artistului și subiectul unui portret mult mai convențional și oficial realizat de Goya. Faptul că ea apărea în ținută de stradă obișnuită - cu atât mai mult goală - a fost scandalos, până într-atât încât chiar și în 1945, la câteva generații după crearea tabloului și moartea subiectului său nenumit, descendenții ducesei au exhumat rămășițele acesteia în încercarea de a dezminți în mod criminalistic zvonul, pe baza măsurărilor scheletului.

Pictorul britanic William Etty este renumit pentru faptul că a inclus fie un nud masculin, fie unul feminin în aproape toate picturile sale, cu un talent virtuos pentru tonurile pielii care reflecta venerația sa față de vechii maeștri și îi ridica subiectul. Cu toate acestea, nu a fost suficient pentru a-l salva de la a fi considerat un pictor indecent, atât în ceea ce privește reprezentările artistice ale modelelor sale, cât și tendința sa de a le spiona la scăldat sau de a alege modele masculine care erau salvamari sau bărbați pe care îi întâlnea la băile publice. Potrivit York Art Gallery, Etty a fost încurajat în repetate rânduri de către publicul spectator de artă să "se întoarcă de la

căile sale rele și să se facă potrivit pentru o companie decentă".

"Nud masculin, cu brațele întinse în sus" (1828-1830) pare să pășească delicat în jurul legăturii ușoare care se joacă în compoziție; s-a speculat că tabloul a fost conceput pentru a fi atârnat orizontal sau că ar fi putut fi un studiu pentru un alt tablou. Oricum ar fi, a fost mai mult decât scandalos pentru acea vreme, la fel ca și "Man Lying Face Down" (c. 1820), care îl înfățișează pe subiectul omonim lenevind în fața unei perdele stacojii, pe un pat deasupra unui covor din piele de animal. Rasism!

Théodore Chassériau, "Etude de nègre" ("Studiu pentru negru") (c. 1836)

S-ar putea spune că pictorul romantic francez de origine dominicană Théodore Chassériau nu a fost niciodată suficient de cunoscut în epoca sa pentru a stârni controverse serioase. Cu 135 de lucrări existente, dintre care majoritatea sunt 80 de desene, Chassériau a fost poate eclipsat de profesorul său, J.A.D. Ingres, și de alți

pictori de succes, în fața cărora a pierdut comenzi importante. În cele din urmă, acest studiu (care include mai multe preluări ale detaliilor mâinii, a căror redare pictorul era renumit pentru talentul său) nu a fost niciodată transformat într-o pictură, dar rămâne un exemplu remarcabil de nud care are ca punct central un subiect masculin de culoare - suficient de rar încât ar fi fost extrem de controversat, dacă Chassériau l-ar fi prezentat ca lucrare finalizată.

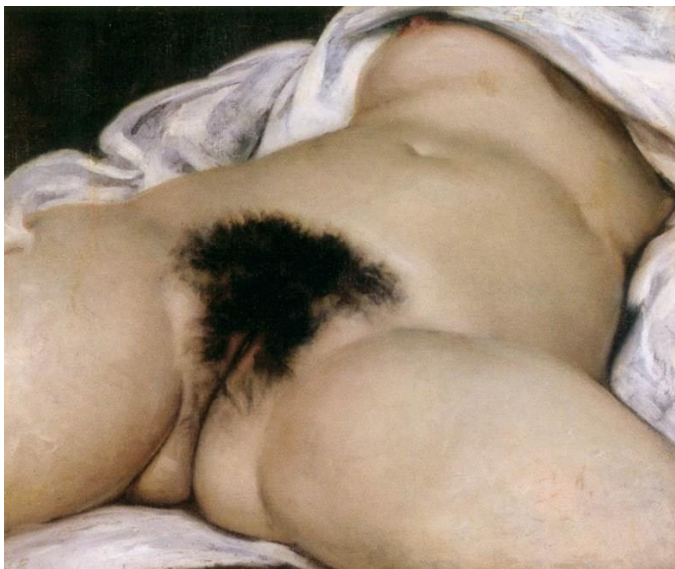
Edouard Manet, "Olympia" (1863)

Deși motivul nudului culcat avea deja un lung precedent în istoria artei până în 1865, când Edouard Manet a debutat cu "Olympia" la Salonul de la Paris, tabloul a fost încă un scandal absolut pentru reprezentarea nuditate feminine într-un context non-mitologic. În timp ce titlul picturii făcea o aluzie batjocoritoare la nudul feminin clasic, subiectul era contemporan cu epoca sa și, probabil, o prostituată. Privirea ei directă este nerușinată și conflictuală, iar florile oferite de servitoarea de culoare care stătea la căpătâiul ei, despre care știm acum că se numea Laure, indică un simbol din partea unuia dintre clienții ei. Pentru a nu pune prea mult accent, Manet a adăugat și o pisică la picioarele ei. Compoziția și stilul erau atât de scandaloase pentru societatea artistică pariziană, încât galeria a fost nevoită să

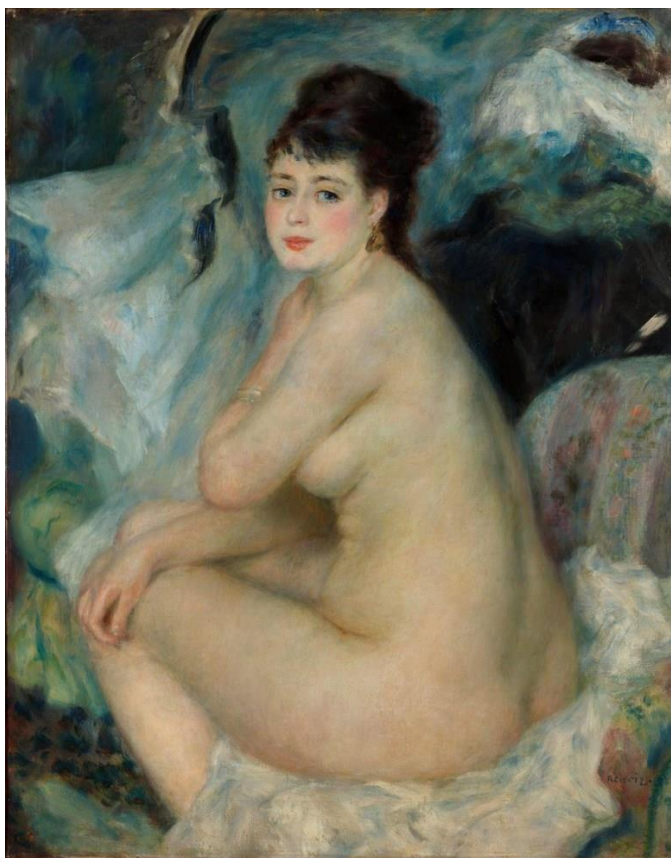
angajeze paznici non-stop pentru a proteja tabloul.

Gustave Courbet, "The Origin of the World" (1866)

Cu câteva secole înainte de poza unui penis, Gustave Courbet a creat o versiune artistică, probabil la comandă pentru proprietarul original scandalos, patronul de artă și diplomatul turco-egiptean Khalil Bey. Trecând direct la subiect, Courbet prezintă ca subiect central al picturii un vagin cu picioarele întinse, încoronat de un smoc de păr pubian întunecat, cu un sân gol în partea de sus a tabloului. Khalil Bey a fost o figură extravagantă a societății pariziene din anii 1860, iar câteva dintre comisiile sale de la alți artiști se află acum la Luvru, dar stilul său de viață hedonist și înclinația sa pentru jocurile de noroc i-au distrus în cele din urmă averea. Acest tablou nu a stârnit un scandal public, deoarece a fost deținut în proprietate privată până când a intrat în colecțiile Muzeului d'Orsay în 1995, dar ne putem imagina că a provocat multe mici scandaluri de-a lungul perioadei în care a fost în colecții private.

Pierre-Auguste Renoir, "Nud feminin" (1876)

Poate că una dintre cele mai dificile sarcini ale unui critic de artă este să încerce să prezinte intelectual faptul că unor pictori le place să se uite la femei goale. Aceasta pare a fi poziția lui David Carrier, într-o recenzie recentă a nudurilor lui Renoir, în care îl parafrazează pe Renoir în sensul că "dacă nu ar fi fost sânii femeilor, este puțin probabil că ar fi devenit un pictor de figuri". Hei, cine dintre noi nu a reușit să aprecieze niște sâni la ocazii? Dar concentrarea obsesivă a lui Renoir asupra formei feminine pare să fie un punct de mare critică, mai ales în contextul în care înțelegem tot mai bine că femeile sunt persoane reale și nu obiecte sexuale (un fapt care le scapă frecvent pictorilor de toate felurile, trebuie spus). În comparație cu unele dintre cele de pe această listă care au stârnit un scandal public senzațional din cauza subiectului lor, la vremea respectivă a

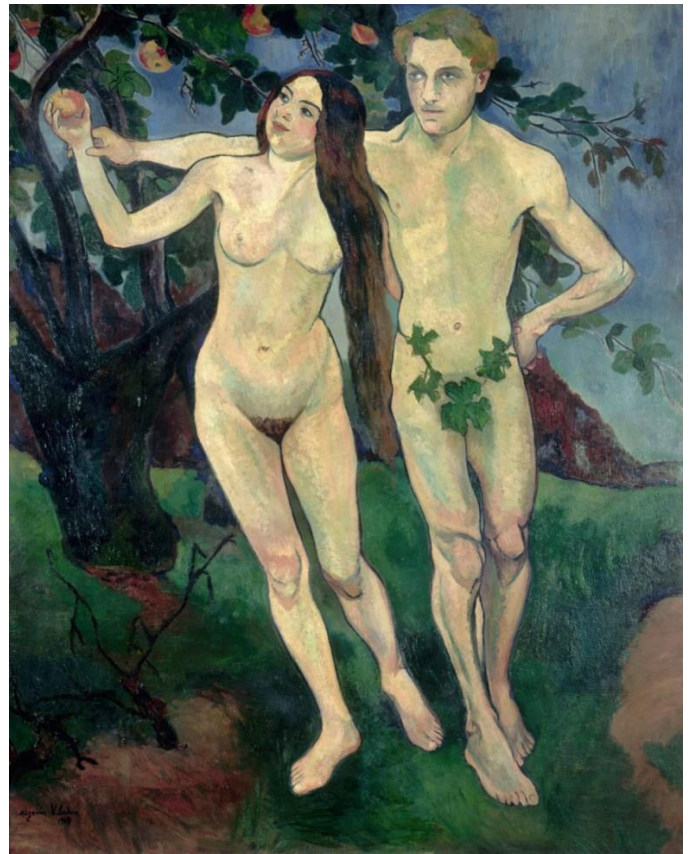
fost probabil mai controversat faptul că Renoir picta nuduri în stil impresionist decât faptul că le obiectiviza ca pe o sursă de plăcere vizuală.

Suzanne Valadon, "Aruncând plasa" (1914) și "Adam și Eva" (1909)

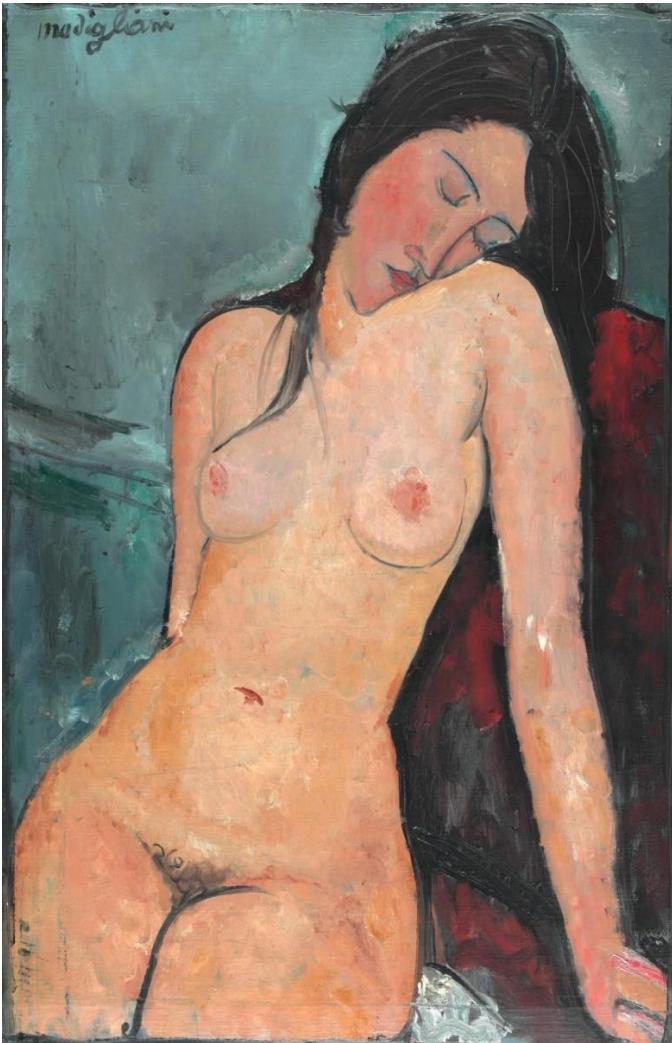
Modigliani nu a fost singurul care a împins limitele în Parisul anilor '19; Suzanne Valadon și-a făcut un nume pe scena artistică dominată de bărbați, prezentând portrete controversate care îndrăzneau să privească cu dorință subiecții bărbați. În tinerețe, Valadon a pozat pentru artiști precum Renoir, Pierre Puvis de Chavannes, Henri de Toulouse-Lautrec și alții, dar mai târziu în viață, și-a revendicat propria imagine ca subiect feminin nud, creând o serie controversată de autoportrete, unele dintre primele de acest gen. Chiar și în atmosfera libertină a avangardei pariziene, o femeie în posesia propriului corp s-a dovedit a fi un subiect provocator - ca să nu mai vorbim de tendința ei de a-și folosi propriul amant de sex masculin, cu aproximativ 24 de ani mai tânăr decât ea, ca model pentru tablourile sale.

Suzanne Valadon, "Adam and Eve" (1909)

Într-unul dintre cele mai controversate tablouri ale sale, "Adam și Eva" (1909), Valadon apare dezbrăcată în rolul Evei, cu un păr scandalos în public și părând destul de mulțumită și dezinvoltă în legătură cu culesul fructului interzis. Adam, modelat de iubitul ei, îi întinde mâna - deși nu este clar dacă în semn de cenzură sau de încurajare. Chiar și în ciuda controversei stârnite de utilizarea subiecților de sex masculin, Valadon a fost mai discretă decât predecesorii sau contemporanii ei de sex masculin; deși Eva este prezentată frontal, penisul lui Adam a fost ascuns în mod strategic, la fel ca în majoritatea picturilor lui Valadon, de un unghi sau de un obiect (o frunză de smochin, în acest caz, care a fost adăugată ulterior la cererea galeriei).

Amedeo Modigliani, "Female Nude" (1916)

Ai putea crede că, în anii 1900, francezii ar fi încetat să mai fie scandalizați de ceva atât de banal precum corpul feminin gol în pictură, dar "Nud feminin" (1916) de Amedeo Modigliani a reușit să facă valuri în rândul avangardei, în ciuda subiectului său blând și primitor. Prima problemă, potrivit publicului critic - care la acea vreme era obișnuit cu nuduri reclinate neclasice în expozițiile de salon - a fost reprezentată de trăsăturile unghiulare, non-occidentale ale figurii, poate trase din interesul lui Modigliani pentru muzeul etnografic din Trocadéro din

Paris. A existat, de asemenea, problema tehnicii de pictură, care amesteca pensula rafinată cu o manipulare brută și literală a vopselei umede în fundal și a detaliilor din părul figurii. Această abordare practic animalică a subiectului nud a fost, se pare, prea mult pentru spectatorii parizieni de artă din acea vreme. Dar adevărata problemă a fost tratarea de către pictor a părului pubian, o caracteristică complet interzisă în convenția picturii nudului din acea vreme. Într-un context modern, este greu de imaginat că o astfel de pictură pudică a provocat un scandal, dar este important să ne amintim că a fi indignat de anumite lucruri este una dintre distracțiile naționale preferate ale Franței.

Omologii contemporane

Cassils, "Publicitate: Homage to Benglis" (2011), imprimare cu pigmenți arheologici

Dacă vă gândiți că lupta cu nuditatea a reprezentat o problemă pentru pictorii din vechime, aceasta abia dacă poate fi comparată cu controversa provocată de artiste din anii 1970 care au îndrăznit să ia nuditatea în propriile mâini. **Lynda Benglis** a zguduit absolut întreaga istorie a artei în 1974, când a publicat un anunț în numărul din noiembrie al revistei Artforum, în care apărea o fotografie a artistei dezbrăcată, cu excepția ochelarilor de soare, și mânuind un dildo protetic extrem de mare în fața organelor sale genitale biologice. Agitația provocată de Benglis a făcut ca acesta să fie unul dintre cele mai faimoase portrete nud din ultimii 100 de ani și a cimentat moștenirea ei ca provocator al lumii artei. Societatea abia a avut timp să își revină înaintea ca Carolee Schneemann să lanseze următoarea controversă, desfășurând la propriu un sul îngust de hârtie din vaginul ei în timp ce prezenta în pielea goală Interior Scroll (1975), o expoziție de picturi însoțită de o serie de performance-uri, intitulată Women Here and Now, care a avut loc în East Hampton, New York, în august 1975. Girls Gone Wild este de fapt un pas în jos față de femeile din anii 1970.

*

Din fericire pentru noi toți, trăim într-o epocă luminată, în care nuditatea în artă este complet necontroversată. Glumeam și eu! Oriunde există corpuri goale care nu fac absolut nimic care să

rănească pe cineva, va exista o facțiune publică extrem de indignată care va cere ca acestea să se acopere (mai degrabă decât pur și simplu, știți, să nu se uite la ele). Se pare că artiștii rămân purtători de standarde în ceea ce privește ceea ce constituie corpuri acceptabile în lumea artei și în domeniul public, iar artiștii de astăzi, precum Cassils, încă fac referire la lucrările influente ale lui Benglis și ale altora în timp ce caută să își dezbrace adevărul.

From Hyperallergic- traducere AG

Lynda Benglis visit card

